

POSTANOWIENIE

29 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 29 maja 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J. D.

przeciwko E. K. i M. K.

o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane,

na skutek skargi kasacyjnej E. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z 9 kwietnia 2024 r., II Ca 704/23,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od pozwanej E. K. na rzecz powoda J. D. 240 zł
(dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 9 kwietnia 2024 r., Sąd Okręgowy w Świdnicy, w sprawie z powództwa J. D. przeciwko E. K. i M. K., o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku z 28 lutego 2020 r., zmienił pkt II zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że nadał małoletniej M. K. nazwisko K.1 (pkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt II).

2. Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana – E. K., zaskarżając wyrok w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy

wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

8. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący podnosi, że w „sprawie występuje oczywista sprzeczność zaskarżonego wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni, a stanowiącymi, że dobro dziecka stanowi podstawową, nadrzędną zasadę polskiego systemu prawa rodzinnego”. Skarżący odwołując się do zasady dobra dziecka skierował wnioskowanie do ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego. Choć nie wyraził tego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi, to jednak takie właśnie rozumowanie zawarł w uzasadnieniu

zarzutów skargi kasacyjnej. Co do zasady nie jest to działanie wadliwe. Nie można bowiem prawidłowo zastosować zasady dobra dziecka (niewątpliwie najważniejszej zasady prawnej wyrażonej w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym) odrywając się jednocześnie od ustaleń faktycznych. Te ustalenia nie decydują czy zasada dobra dziecka jest stosowana (musi być ona zawsze rozważona), ale w jakim zakresie jest stosowana. Zatem skarżący polemizując z ustaleniami Sądów *meriti*, w rzeczywistości neguje ustalenia faktyczne poczynione na etapie postępowania rozpoznawczego. Tymczasem, pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów (zob. np. postanowienie SN z 9 sierpnia 2018 r., II PK 213/17).

W ramach kontroli kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje jednak samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Można bowiem zakwestionować sposób zebrania materiału dowodowego z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe; w takim wypadku obowiązkiem skarżącego jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia to naruszenia miało. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.).

Właśnie w zakresie ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wypowiedział się jasno i precyzyjnie, dokonując jednocześnie oceny zarzutów podnoszonych w apelacji. Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował art. 89 k.r.o., rozważając przy tym okoliczności skutkujące nadaniem małoletniej dwuczłonowego nazwiska. Oceny tej dokonał w świetle istniejącej zasady dobra dziecka, czemu dał wyraz w końcowej części uzasadnienia wyroku.

Zatem tak skonstruowany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skupiający się jedynie na ocenie materiału dowodowego, nie może być uznany za prawidłowy, co powoduje, że skarga, w ramach przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania. Na ten aspekt zwrócono również uwagę w odpowiedzi na skargę kasacyjną, a przywoływanie wskazanych tam argumentów Sąd Najwyższy uznaje za zbędne w

tym miejscu.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 4 ust. 1 pkt 5 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[SOP]

[r.g.]